

Казка про Дурила

Василь Симоненко

Ото ж воно й почалося з
того,
що одружився дурний
Петро.
Тільки до хати привів
небогу —
зразу ж топитись пішов у
Дніпро.
Стрибнув у воду — в воді
не тоне,
почухав тім'я дурний,
а тоді
почав серед річки —
хай Бог боронить! —
ходить на руках по воді.
Походить трохи та ляже
полежить,
на хвилю закине ноги
брудні —
і хоч би тобі що!
Схопив, правда, нежить
та рибалок до смерті злякав
у човні.

Йому все байдуже —
ходить та чхає,
та грайливо моргає до
риб,
а небога із кручі рукою
махас:

— Вернись, чоловіче,
бо з'їм твій хліб! —
Почув те Петро та бігом
додому,
що запопав — то усе
перегриз,
добре, що жінка спалила
солону
та в глечиках поховала
дрова і хмиз.

Наївся Петро:
— Ну, стели постелю,
горличко ніжна моя,-
та сама лишень лізь під
стелю,
а на долівці приляжу я.-
Отак і жили без нужди та
горя. Сусіди шепталися, як

один:

— Від чого товстіє Петрова

Федоря? —

Аж гульк —

у Федори син.

І такий тобі хлопець, що

далі нікуди,

і такий тобі хлопець, що —

ну.

На другий рік вже навчився

бігати,

а на шостий — виматюкав

старшину.

Прийшли тоді до Петра

пузаті

та й кажуть:

— Ти знаєш чи ні,

що виродок твій губатий

сказав, ніби ми дурні? —

Розізлився Петро:

— Отаке тобі й на!

Та я ж його витурю з

дому,

щоб не балакав малий

сатана

того, що усім відомо...-

Узяв і прогнав.

А що дурному?

Тільки приказував, як

проганяв:

— Іди, лобуряко, з дому —

ти з мене останню сорочку зняв!

Іди собі, зла личино!

Може, десь виб'єшся у

пани,

то гляди не поскупися,

сину,

матері справить картату

хустину,

а мені — кисет і штани...

Ну, йди вже, клята рахубо,

бо дома з голоду вріжеш

дуба...-

І пішло хлоп'я із убогої

хати

кращої долі собі шукати.

Де воно не ходило, де воно

не було!

Спало, де впало,
їло, що мало,
та, мов трава, росло.
Та хлопця й вигнало —
слава Богу:
не менше сажень в ріст.
Кулаки — мов горщата,
мов обаполи, ноги —
і де те здоров'я бралось
в нього,
коли ж все життя
безконечний піст?
А люди про хлопця так
говорили:
— Чому б не рости, коли
він — Дурило! —
Отож, як Дурило уже
зміцнів
і огидло хлопцеві
байдикувати,
раптом ні сіло, ні впало він
захотів
навідаться до рідної
хати.

Спакував у кишеню речі,
доброго костура в руки
взяв —
і, як говорять, ноги на
плечі
та й пішов, куди знав.
Іде та й людей питає:
— А де тут дорога до
Рідного краю? —
А люди говорять:
— Кругла Земля,
так що прямої дороги немає:
сонце сходить онно
звідтіля,
а тамечки он сідає.
Спитай у нього. Воно
біга довкола Землі давно,
то, певне, тобі щось
розумне поре.-
Махнув рукою Дурило
та й пішов навпростець,
добре, що сонце у спину
гріло,
а в груди віяв вітерець.

Іде та й іде. Аж у ногах
занило,
присісти хотів, та ба —
з-за кущів до Дурила
вибігла враз галаслива
юрба.

— Ти куди йдеш?

— Додому.

— А де ж та домівка?

— У Ріднім краю.

— А край де?

— Їй-богу, не знаю.

Я люди, шукаю вітчизну свою.

— А навіщо шукати?

Лишайся, хлопче, у нас —

у нас не життя, а свято,

щасливим зробишся враз.-

І вмить та юрба оточила

Дурила

і дружно до нього отак

говорила:

РЕЧИТАТИВ СТАРШИН РАЮ

Порода наша мудра від

природи,

ми знаєм все, бо осягнули
все.

І глипає на нас зворушено
і гордо
щасливий предок — щирий
шимпанзе.

Йому гойдатись на гіллі
рипучім
і на тропічних тішитись
вітрах,
а ми підем і цілий світ
научим,
як у чорних плавати
морях.

У нас до того мудрі всі
та вчені,
що лімітуємо чорнило
і папір.

Вулкани діють дужі
і скажені
в хребтах висотних
паперових гір.

Ми знаєм все! Для нас усе
відоме!

буде завтра? Запитайте
нас.

Як живить вогнища руда
суха солома,
так нас годує мудрість
повсякчас.

Ми пронесем, ми підведем
і підем,
ми дійдемо, ми сягнемо
висот!

Ми стільки істин вам за
мить націдим,
що подив назавжди
заціпить рот.

Чого ж тиняєтесь по світу,
ніби п'яні,
чого шукаєте, коли ми все знайшли,
коли ведуть дороги
осіянні
під наше сонце з вашої
імлі?

У нас давно ніхто й не чув
про горе
та інші нісенітниці й

бридню.

Одна турбота чола наші

оре —

а що, як в мудрі паперові

гори

раптово влучить іскорка

вогню?

Чи вистачить чорнила, щоб

залить?

А більше нам нічого не

болить

Дурило, звичайно,

розвішує вуха,

Дурило аж рота роззявив

та слуха,

Дурило гукає:

— Зрікаюся Рідного краю!

Візьміть мене, друзі, до

вашого раю! —

І друзі Дурила під руки

беруть,

і друзі Дурила до себе

ведуть.

А хлопцеві думка сидить в

голови:

— Чого, люди добрі, в

вас ноги в крові?

— Та це,— йому

кажуть,-

така у нас звичка:

до щастя дорога веде через

річку —

та річка із крові та трішки

зі сліз,

але ти не бійся.

Не втопишся.

Лізь.

Вона не глибока —

либонь, до колін...

— А кров там чия? — не

гамується він.

— Чия? А відомо чия —

тих людей,

що підло не визнали

наших ідей...

Ми їх, значить, трішечки,

зовсім помалу

кого задавили, кого

зарубали.

— А це хто тут
висить? —

питається в них.

— Це дурень один із отих
навісних,
що пруться на острів...

— На острів? За чим?

— Та, правду сказати,
либонь, ні за чим:

там щастя закуте в печерах
німих

не те, що для нас,
а оте, що для всіх...

— То нащо ж повісили?

— Так, для годиться:
якби не повісили, міг би
втопиться...

І далі Дурило по Раю іде,
круг себе очима дурними
пряде.

— А це що за ідол? —
питається знов.

— Це той, хто закон

наймудріший знайшов:

навчив нас хапати,

навчив убивати,

навчив людям в вічі оману

пускати,

навчив нас, як жити

годиться на світі,-

читай заповіта його на

граніті

ЗАПОВІТ ЗАСНОВНИКА РАЮ

Що кому на роду

написано,

то й конем не обскачеш

того.

Одному доля дарує лисину,

другому шляпу з широкими

крисами,

а третього причастовує

батогом.

А четвертому, п'ятому,

шостому і дев'ятому

цілісінький довгий вік

стільки добра обіцятиме,

що врешті з четвертого,

п'ятого, шостого і
дев'ятого
поробить стандартних калік.

А найкраще тому, кому
доля багата
не захоче нічого дати —
ані честі, ні глузду, ні
сорому —
нічогісінько.

Ось цьому ми з нікчемства свого
п'єдестала створимо
та освятим в кадильнім
димі,
та сипнемо під ноги квітів,
та у лаври чоло вберем,
та, щоб весело жив на світі,
приведем панну Музу в
гарем.

А самі заживем без гризоти,
бо відомо й дитині малій,
що у Музи тієї цноти
вже не більше, ніж у повій.
Скільки бідною торгували,
стільки вже продавалась

сама,
що назвуть її лярвою мало,
а сильнішого слова нема.
Ну а нам що до того?
Ми люди тихі.
Нам би повне корито бурди,
теплу ковдру, затишну
стріху
та цукерку вряди-годи.
Бо таке на роду написано:
від Адама до наших днів
будуть людям світити лисини
величаво-мудрих вождів.
Думав, думав Дурило,
аж йому голова заболіла,
та ніяк собі не збагне:
куди і до чого той ідол
гне?
Якщо йому правда —
ріднесенька мати,
то нащо ж йому п'яти
лизати?
А якщо йому люба лизня,
то тоді його ненька —

брехня?

Так замислився,
що аж присів,
сім днів не пив і не їв,
а на восьмий устав і каже:

— Якесь дуже дивне те
щастя ваше!

Не хочу такого, щоб я
вмер!

Сходжу ще на острів до
тих печер...-

Та й ну Дурило
від друзів нових тікати,
а ті йому в спину кілки
метати.

Добре, що наш Дурило
водою не брів —
він, як і батько,
ходить по воді умів —
отож він рершим став у
печері
і давай своїм костуром
бити у двері.

За третім ударом впали

двері,
і враз ніби сонце сяйнуло
в печері.

І вийшло звідти дівча,
і всміхнулося мило:
— Спасибі за поміч тобі,
Дурило!

Я долю тепер не мину
і твою —
жду тебе, парубче, у
батьківській хаті,
у твоєму Ріднім краю...-
Сказало і щезло.

Озирнувся Дурило —
дивиться:
гори вогнем охопило,
і кривава ріка змеженіла,
а там, за рікою,
на тихій Зеленій горі
біліє батькова хата,
а під нею засмучена мати
пасе сонячних зайчиків
у дворі...